T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

7/12619

SÜRELİDİR

Sayı :B.02.0.002/ 2437
Konu :

07/04/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a) TBMM Başk.nın, 14.03.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12619-19141/48827 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 20.03.2006 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-506-16/1371 sayılı yazısı.
c) Devlet planlama Teşkilatı Müsteşarlığının, 05.04.2006 tarih ve B.02.1.DPT.0.09.01-18-185/1216 sayılı yazısı.

Iğdır Milletvekili Sayın Dursun AKDEMİR'in, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği, 7/12619 esas nolu yazılı soru önergesi cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: İlgi (c) yazı ve eki (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Adres : Başbakanlık Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı (Sn.Mehmet Ali ŞAHİN) Bakanlıklar/ANKARA
Telefon : (0 312) 413 73 22
Faks : (0 312) 419 15 45 – (0 312) 425 14 35
Ayrıntılı Bilgi İçin Telefon : (0 312) 419 16 48 M. DURMUŞOĞLU Özel Kalem Müdür Yardımcısı
e-posta : : buro.mehmetalisahin@basbakanlik.gov.tr

7/17619

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI
Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DPT.0.09.01 -18- 185 /1216
KONU :
Soru Önergesi

[illegible] NİSAN 2006

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Mehmet Ali ŞAHİN)

İLGİ: 21.03.2006 tarihli ve B.02.0.002/1894 sayılı yazı.

İlgi yazı ile Iğdır Milletvekili Sayın Dursun AKDEMİR'in, soru önergesine cevabın hazırlanarak tarafınıza iletilmesi talep edilmektedir.

Söz konusu soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EK: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
TARİH : 06.04.2006
SAYI : 2437

Adres : Necatibey Caddesi No. 108 06100 / ANKARA
Tel : 0 (312) 294 66 06
Fax : 0 (312) 294 65 77
Web : http://www.dpt.gov.tr

7/12619

Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

Soru 1. Türkiye İstatistik Kurumunun yayınladığı rakamları göz önünde bulundurduğumuzda açlık ve yoksulluk sınırında yaşayan ve hayatlarını idame ettirmede güçlük çeken vatandaşlarımıza, hükümet olarak yapmayı düşündüğünüz bir iyileştirme programınız var mı? Var ise bu program nedir?

Cevap 1. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) yoksul sayısı ve oranını değişik yöntemlere göre hesaplayıp yayınlamaktadır. Bu yöntemlerden biri olan gıda ve gıda-dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırı altındaki nüfus 2004 yılı rakamlarına göre 17 milyon 991 bin kişidir. Söz konusu sayı 2003 yılı rakamlarına göre 19 milyon 458 bin kişidir. Gıda ve gıda-dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırı altındaki nüfusun toplam nüfusa oranı ise; 2003 yılında %28,12 iken, 2004 yılında %25,6'ya gerilemiştir. Ayrıca, TÜİK'in diğer yöntemlere göre hesapladığı yoksulluk oranlarının genelinde de düşüş görülmektedir.

Bugüne kadar yoksullukla mücadele çok boyutlu yaklaşımla ele alınmıştır. Bu çok boyutlu yaklaşım önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Nitekim, 2006-2008 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP) yer alan beş gelişme ekseninden biri "Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele" olarak belirlenmiştir. Bu başlık altında, toplumsal hayatın dışında kalan dezavantajlı kesimlerin (sosyal güvencesi olmadan çalışanlar, eğitimsiz kişiler, korunmaya muhtaç ve suça eğilimli çocuklar, yaşlılar ve özürlüler gibi) hayat şartlarının iyileştirilmesini amaçlayan politikalara vurgu yapılmaktadır. Ayrıca, yoksulluk ve sosyal dışlanmaya maruz veya bu risk altında olan birey ve grupların ekonomik ve sosyal hayata aktif katılımlarının artırılması ve yaşam kalitelerinin yükseltilerek toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, sosyal koruma ağının sosyo-ekonomik ve kültürel tüm alanlar dikkate alınarak, nüfusun tümünü kapsayan, etkin, ülke ve bölge şartlarını göz önünde bulunduran, dezavantajlı grupları topluma entegre eden, toplumun her kesimine sorumluluk vererek sosyal dışlanma ve yoksulluk riskini en aza indiren bir yapıya kavuşturulması öngörülmektedir. OVP'deki söz konusu eksen Türkiye'nin yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadelesinin ana hatlarını çizmektedir.

Soru 2. Seçimlerden önce yoksulun yanında olacağınızı ve yoksullukla mücadele edeceğinizi vaat etmiştiniz. 3 yılı geçen iktidarınız süresinde Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınlamış olduğu veriler baz alındığında, seçimden önce vaat ettiğiniz yoksullukla mücadelenin yapıldığına inanıyor musunuz?

Cevap 2. Aşağıdaki Tablodan da görüleceği üzere son açıklanan Hanehalkı Bütçe Anketi kapsamındaki Yoksulluk Çalışması'na göre, yoksul kişi sayısı ve oranı TÜİK'in kullandığı tüm yöntemlere göre 2002 yılından 2004 yılına bir azalma kaydetmiştir.

Tablo: Yoksulluk Sınırı Yöntemlerine Göre Fert Yoksul Sayısı ve Oranı

Yöntemler	2002	2004
Gıda Yoksulluk Oranı (%)	1,35	1,29
Gıda ve Gıda-Dışı Yoksulluk Oranı (%)	26,96	25,60
Kişi Başı Günlük 1 $'ın Altı (%)	0,20	0,02
Kişi Başı Günlük 2,15 $'ın Altı (%)	3,04	2,49
Kişi Başı Günlük 4,3 $'ın Altı (%)	30,30	20,89
Göreli Yoksulluk Oranı (%)	14,74	14,18

Kaynak: TÜİK

Gıda ve gıda-dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırı altındaki nüfus 2004 yılı rakamlarına göre 17 milyon 991 bin kişidir. Söz konusu sayı 2002 yılı rakamlarına göre 18 milyon 441 bin kişidir. Gıda ve gıda-dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırı altındaki nüfusun toplam nüfusa oranı ise; 2002 yılında %26,96 iken, 2004 yılında %25,6'ya gerilemiştir.

Türkiye'de Lizbon Zirvesi'nde de öngörüldüğü gibi yoksulluk sorununun çözümüne bütüncül bir yaklaşım getirilmiş, bu sorunun çözümü için geliştirilen sosyal politikaların ekonomik büyüme ve istihdamla ilişkisi kurularak hem piyasa sistemini en etkin şekilde işler kılmak hem de sorunun kalıcı bir şekilde çözümü hedeflenmiştir. Yoksulluğun azaltılmasında öncelikle genel refah düzeyinin artırılması için sürdürülebilir büyümenin sağlanması esastır. Nitekim, 2001 yılında yaşanan negatif büyüme oranına karşın, GSMH 2003 yılında %5,9, 2004 yılında ise %9,9 oranında büyümüştür. GSMH büyüme oranının 2005 yılı için %5 civarında olması tahmin edilmektedir. Ayrıca, kişi başı GSMH 2002 yılında 2.111 dolar iken, 2004 yılında 4.240 dolara yükselmiş ve 2005 yılında 5.000 doların üzerine çıkması tahmin edilmektedir.

Makro ekonomik istikrar ve büyümenin yanısıra eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik gibi sektörel politikalarla da yoksulluk sorununa çözüm aranmaktadır. Çalışanlar arasında dezavantajlı kesimlerin durumlarını düzeltmeye yönelik olarak önemli iyileştirmeler sağlanmıştır. Ekonomik ve mali dengeler içinde kalınarak, asgari ücrette önemli oranda artış yapılmıştır. 2001 yılında reel olarak %14,1 oranında gerileyen yıllık ortalama net asgari ücret, 2003 yılında reel olarak %3,7, 2004 yılında %24,3, 2005 yılında ise %4,2 oranında artmıştır. Memur ve işçi ücretlerinde de reel olarak iyileşmeler yapılmıştır.

Sosyal güvenlik sisteminin yapısal sorunlarını çözmek amacıyla son dönemlerde reform çalışmaları hızlanmıştır. Genel Sağlık Sigortası modelinde vatandaşların ödeme güçleriyle orantılı bir sağlık sigortası modeli kurulacaktır. Yoksul sayılabilecek düzeyde düşük gelirli veya geliri olmayan vatandaşların sağlık sigortası primleri devlet tarafından karşılanacaktır.

Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK ortalama emekli aylıklarında önemli oranlarda iyileşmeler sağlanmıştır. 3816 Sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanunda 14

Temmuz 2004 tarihinde kabul edilen 5222 sayılı Kanunla değişiklik yapılarak, bu Kanundan yararlanacak hastaların sağlık kurum ve kuruluşlarındaki ayaktan tedavi giderlerinin de karşılanması sağlanmıştır.

Eğitim düzeyi arttıkça yoksulluk oranının azaldığı göz önüne alınarak, yoksullukla mücadelede eğitime büyük önem verilmiştir. Eğitim alanında özel sektör ve sivil toplum katkısı teşvik edilmektedir. Bu kapsamda Eğitime Yüzde 100 Destek Kampanyası başlatılmıştır. Ayrıca, 2003-2004 eğitim-öğretim yılında bedava ders kitabı uygulaması başlatılmıştır. İhtiyaç duyan öğrencilere sağlanan karşılıksız burslar ile kredi/harç hizmetleri yaygınlaştırılmıştır.

Hükümetin sağladığı makro ekonomik ve sektörel gelişmelerle sosyal sorunlara kalıcı çözümler üretmeye dönük yapısal çabalarının yanısıra, acil sosyal sorunlara doğrudan desteklerle de müdahale edilmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, T.C. Emekli Sandığı (2022 sayılı 65 Yaş Aylığı Uygulaması), Sağlık Bakanlığı (Yeşil Kart Uygulaması), Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan toplam sosyal yardımların GSYİH'ya oranı 2001 yılındaki yüzde 0,45 düzeyinden 2004 yılında yüzde 0,66 seviyesine yükselmiş olup, 2005 yılında da yüzde 0,9 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Sosyal yardımlarda en önemli kaynaklardan biri olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nunun önceki dönemlerde gelirlerinin bir kısmı Genel Bütçe'ye aktarılırken, 2003 yılında ilk defa Genel Bütçe'den Fon'a kaynak aktarılmıştır. 2003 yılında 230 milyon YTL olan bu aktarım, 2004 yılında 380 milyon YTL olmuştur. 65 yaş aylığı ve özürlü aylığında önemli iyileşmeler sağlanmıştır. Özellikle 5378 sayılı Özürlüler Kanunu ile özürlü aylığı iki ve üç katına çıkarılmıştır.